

POSUDEK

vedoucího diplomové práce

Jméno a příjmení studenta/studentky: Bc. Tereza Šťastná

Název práce: Imunity státních představitelů před cizí trestní jurisdikcí

Titul, jméno a příjmení vedoucího práce: Mgr. Jaroslav Větrovský, Ph.D.

Pracoviště vedoucího práce: ZČU, Právnická fakulta, Katedra mezinárodního práva

Volbou tématu sestupuje diplomantka ke kořenům mezinárodního práva (MP) a jeho základním pojmům, jako jsou stát, přičitatelnost jednání, odpovědnost, jurisdikce, suverenita aj. V jistém smyslu lze říci, že v současném pojetí imunit států a jeho představitelů vůči jurisdikci cizího státu se odráží současný stav mezinárodního práva jako takového. Jde tedy o téma komplexní, náročné na rozvrh i na zpracování. Současně se ale jedná o téma aktuální, a to zejména díky činnosti Komise pro mezinárodní právo (KMP) a některým (relativně) nedávným rozsudkům Mezinárodního soudního dvora (MSD).

Mám za to, že navzdory vícerým výhradám, které uvedu níže, je předložená DP velmi zdařilým dílem. Jako vedoucí práce oceňuji jak ochotu diplomantky se mnou věci průběžně konzultovat, tak také snahu přenést výsledky konzultací do obsahu samotné práce.

Svoji práci diplomantka správně začíná formulací výzkumné otázky, k níž hodlá svůj výzkum vztáhnout. Jde jí primárně o to zjistit, zda existují výjimky z obecného pravidla o funkční imunitě státních představitelů před cizí trestní jurisdikcí a konkrétně zda je možné za takové výjimky považovat stíhání představitelů za spáchání zločinů podle mezinárodního práva. Volba této otázky není nijak náhodná, ale je motivována současnou diskuzí na toto téma v rámci již zmíněné KMP.

První kapitola DP je koncipována jako terminologická. To považuji za velmi vhodný začátek s ohledem na rozvětvenost tématu imunit. Diplomantce tento postup umožňuje nejen nastínit systém imunit v současném MP, ale zároveň blíže specifikovat směr svého zkoumání (např. že se bude týkat pouze imunity funkční, nikoliv osobní). Obě tyto možnosti se diplomantce v zásadě daří naplnit, a to i díky dobré systematické práci se sekundárními prameny. Na druhou stranu je nutné konstatovat, že některá její vysvětlení jsou místy nejasná, až zavádějící. Problematické je například vysvětlení klíčového pojmu jurisdikce. Diplomantka si je sice vědoma, že smysl pojmu jurisdikce je odlišný podle toho, hovoříme-li o jurisdikci soudu nebo o jurisdikci státu (s. 5). Z dalšího výkladu ale není jasné, zda „cizí trestní jurisdikcí“, vůči které státní představitelé požívají imunity, rozumí právě jurisdikci státu nebo soudu. Nejprve tak hovoří o trestní jurisdikci státu (kap. 1.1.1), následně ale imunitu vztahuje k jurisdikci soudů (s. 23-24). Příčina této nejasnosti tkví podle mého názoru v tom, že ne vždy diplomantka striktně rozlišuje mezi závěry KMP jako celku (která imunitu vztahuje k jurisdikci státu) a závěry zvláštní zpravodajky KMP, v jejímž návrhu je imunita vztažena k soudní jurisdikci.

Nadto se domnívám, že mnohé pojmy, kterými se diplomantka obšírně zabývá v první kapitole, jsou pro účely práce nadbytečné. Mám tím na mysli například pojednání o různých titulech k výkonu jurisdikce (teritoriální, personální, universální – viz s. 7-12), když sama v tomto ohledu správně uvádí, že „[p]ro účely definice pojmu trestní jurisdikce je základ pravomoci státu vykonávat jurisdikci irelevantní“ (s. 7).

V druhé kapitole se diplomantka věnuje pojmu „imunita“ a zejména rozlišení mezi imunitou personální a funkční. Nejde přitom jen o nějaký základní přehled, ale o detailní rozbor zejména druhého institutu vycházející ze znalosti práce KMP, judikatury MSD, rozsudků vnitrostátních soudů i relevantních doktrinárních přístupů. Stěžejní otázkou je, chápu-li text správně, jak vymezit obsah pravidla o funkční imunitě. To znamená, v jakých případech a na jaké situace se funkční imunita vztahuje. Diplomantka nejprve představuje různé přístupy k uchopení této problematiky, poukazuje na vztah mezi funkční imunitou státního představitele a imunitou státu a představuje klíčový pojem „úřední funkce“ (*official capacity*).

Slabinou této části DP je ale nízká srozumitelnost textu. Mnohé věty je nutné číst dvakrát či třikrát, aby jim člověk porozuměl. Na vině přitom není nedostatečná odborná způsobilost diplomantky, neboť uvedené informace jsou veskrze správné a vycházejí z relevantních primárních i sekundárních pramenů. Jde spíše o neschopnost diplomantky pracovat s původně cizojazyčnými prameny tak, aby výsledný text v českém jazyku dával dobrý smysl.¹ V některých případech pak obtížnou čitelnost textu umocňují i další nedostatky jako nesprávná interpunkce a chybějící či naopak přebývající slova.² Bylo by rovněž dobré, kdyby diplomantka na konci kapitoly zařadila odstavec shrnující podstatné závěry, k nimž dospěla a které považuje za významné pro další zkoumání. I tento krok by značně napomohl čtivosti textu.

Stěžejní částí práce je třetí kapitola zaměřená na výjimky z imunity *ratione materiae*. Diplomantka nejprve poukazuje na některé argumenty, na jejichž základě je alespoň *prima facie* možné vyloučit v konkrétním případě použití pravidla o imunitách, jakož i na slabá místa těchto argumentů. Dále se zabývá otázkou, zda je možné soudit státní představitele za zločiny podle mezinárodního práva alespoň z titulu výjimky z obecného pravidla o imunitách. Dospívá přitom k závěru, že takováto výjimka představuje spíše jakýsi trend (s. 52) nežli normu pozitivního MP, neboť praxe států jdoucí tímto směrem není dostatečně průkazná k založení obyčejového pravidla. Zavedení výjimek z imunity *ratione materiae* v článku 7 aktuálního návrhu KMP tak označuje za akt, který pravděpodobně představuje důležitý milník v rozvoji relevantního obyčejového práva, nikoliv jeho kodifikaci. S tímto závěrem se jistě lze ztotožnit.

Z obsahového hlediska tak považuji práci za téměř bezproblémovou a velmi podnětnou. Její kvalitu bohužel sráží nedostatky v písemném projevu, na které jsem poukázal výše. Také struktura a celková úprava práce je místy nevhodně volena. Tyto nedostatky přitom nejsou zanedbatelné, neboť zásadním způsobem snižují srozumitelnost textu. Přesto považuji práci za nadprůměrnou a, zejména s přihlédnutím k náročnosti tématu, navrhuji její klasifikaci v rozmezí známek „výborně“ a „velmi dobře“.

V Praze dne 24.4.2021

Mgr. Jaroslav Větrovský, Ph.D.

---

¹ Pro ilustraci uvedu alespoň jeden příklad: „Spoléhání se na jedno nebo druhé zdůvodnění pravidla funkční imunity předpokládá význam ve vztahu k přijaté formě právního odůvodnění o obsahu a rozsahu pravidla.“ (s. 36)

² Viz např. tato věta: „První zvláštní zpravodaj KMP pro imunitu státních představitelů před cizí trestní jurisdikcí dospěl k závěru, že imunita *ratione materiae* neboli státní imunita (?) vůči zahraniční trestní jurisdikci, z níž má výhody stávající nebo bývalý státní představitel poukázal na rozdíl mezi *acta jure imperii* a *acta jure gestionis*.“ (s. 37)